

PROGNOZĂ DIDACTICĂ

Data:

Clasa: a XII-a, Științe sociale

Propunător: Prof. DOBRE VIOREL

Disciplina: Filosofie

Tema: *Morala*

Titlul lecției: *Bine și rău*

Tipul lecției: mixtă

Durata: 50'

Competențe specifice:

1.3. Precizarea sensului conceptelor și categoriilor esențiale pentru studiul filosofiei morale.

2.3. Argumentarea unui punct de vedere personal în cadrul unei dezbateri etice.

3.1. Formularea unor argumente pro și contra la probleme controversate de etică aplicată, în cadrul unor activități pe grupe sau în echipă.

Obiectivul general: De a transmite elevilor cunoștințe despre conceptele bine și rău.

Obiectivele operaționale: La sfârșitul lecției, elevii:

Ob.1. să definească termenii: morala, ființă morală, etica, bine, rău.

Ob.2. să indice tipurile de etică.

Ob. 3. să exprime opinii despre bine.

Ob. 4. să compare concepția de bine și concepția de rău.

Ob. 5. să enumere patru filosofi care și-au exprimat viziunea despre bine și rău.

Strategia didactică:

Metode de învățare: conversația examinatoare, conversația euristică, conversația de fixare și consolidare, comparația, explicația, învățarea prin descoperire/analiza textului filosofic.

Forme de organizare: frontal, individual și pe grupe.

Mijloace de învățare: tabla și marker, calculator, videoproiector, manualul de filosofie, surse scrise, fișe de lucru.

Bibliografia:

***, *Programa școlară pentru ciclul superior al liceului. Filosofie clasa a XII-a, Tip. B*, 2006.

Roșca, Ioan-N., (coord.), **Ion, Gabriel și Missbach, Codruța-Sorina**, *Filosofie Tip B. Manual pentru clasa a XII-a*, Ediția a II-a, Ed. Corint Educațional, București, 2008.

Sudițoiu, Alexandru, *Binele și răul*, <https://suditoiu.wordpress.com/2014/08/08/binele-si-raul/>, Sursa a fost consultată în data de 09.01.2020, ora 11.

Desfășurarea lecției

Nr. cr.	Momentul lecției Durată Ob. Op.	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Strategia didactică		
				Metode	Forme de organizare	Mijloace de învățământ
1	Moment organizatoric 2 min.	Notarea absențelor. Crearea unei atmosfere propice învățării.	Răspund la salutul profesorului.	Instructaj verbal	Frontal	
2	Verificarea lecției <i>Omul.</i> <i>Problematika naturii umane.</i> 20 min.	Sunt proiectate întrebările pe baza ob. operaționale din lecția anterior predată. 1. Care a fost titlul temei studiate anterior? 2. Enumerați 5 termeni noi, învățați la tema anterioară. 3. Analizați comparativ abordarea lui Pascal și cea carteziană, pornind de la ideea lui Kant că omul este persoană. 4. Precizați două teorii despre om ca ființă socială. Indicați câte un filosof care susține fiecare teorie.	Sunt proiectate răspunsurile științifice așteptate de la elevi. Exemple răspunsuri: 1. <i>Omul.</i> 2. <i>Persoană, empirism, raționalism, teoria naturalistă, teoria contractualistă, mutație ontologică etc.</i> 3. <i>Pascal vede omul ca pe „un lucru de mijloc între nimic și tot”. El caracterizează natura umană din perspectiva antropologiei creștine. Descartes vorbește despre om făcând trimitere la dualismul corp-suflet. Se constată astfel o diferență în abordarea conceptului de om.</i> 4. <i>Teoria naturalistă și teoria contractualistă. Aristotel și Thomas Hobbes/John Locke/Jean-Jacques Rousseau.</i>	Conversația examinatorie	Mixt	

3	<p>Captarea atenției 2-3 min.</p>	<p>Fiecare elev primește o sursă (aceleași text- Al. Sudițoiu, <i>Binele și răul</i> – sursa: https://suditoiu.wordpress.com/2014/08/08/binele-si-raul/) în format A4 și o fișă cu patru întrebări la care elevii vor răspunde pornind de la sursa dată. Fișa va cuprinde următoarele întrebări: 1. <i>Ce concepte aflate în opoziție pot fi surprinse în textul dat?</i>; 2. <i>Care credeți că va fi titlul noii lecții?</i>; 3. <i>Pornind de la sursa dată, cum puteți defini primul concept descoperit?</i>; 4. <i>Pornind de la sursa dată, cum puteți defini al doilea concept descoperit?</i>.</p>	<p>Elevii după parcurgerea textului pot nota întrebările și răspunsurile pe caiete. La final, elevii prezintă răspunsurile în fața clasei. Se pot discuta răspunsurile și apoi se pot trece pe caiet titlul lecției și noile informații.</p> <p>Posibile răspunsuri: 1. Ce concepte aflate în opoziție pot fi surprinse în textul dat? <i>Binele și răul/Din text putem surprinde concepte noi precum binele și răul/Binele și răul sunt acele concepte aflate în opoziție, conform textului dat.</i> 2. Care credeți că va fi titlul noii lecții? <i>Dacă cele două concepte sunt binele și răul, titlul poate fi „Binele și Răul”/Binele și Răul.</i> 3. Pornind de la sursa dată, cum puteți defini primul concept descoperit? <i>Binele poate reprezenta acel ceva realizat de om/oameni, care poate oferi bucurie/Binele poate reprezenta o însușire a</i></p>	<p>Conversația Euristică</p>	<p>Mixt</p>	<p><i>Anexa 1</i></p> <p><small>Există și un concept despre bine și rău general valabil. Cel puțin așa văd eu lucrurile. Cred că binele poate fi întotdeauna definit ca și acel lucru care ne face fericiți, care nu ne rănește și nu-i rănește nici pe cei din jur. Acel lucru prin care putem evolua pe plan personal fără să afectăm în mod negativ lumea din jurul nostru. Pe când răul poate fi definit ca opusul, acel lucru care ne face să ne simțim triști, să eşuăm în viața.</small></p> <p><small>Frica în sine poate fi cea mai scurtă definiție pentru rău. Asta fiindcă ea produce tristețea și eșecul. Este principala piedică în calea evoluției noastre personale spre fericire. Mai mult de atât, teama a produs de multe ori minți bolnave. De la criminalii la dictatorii mulți au ajuns să facă lucruri oribile datorită unor temeri mai mult psihologice decât reale. Nu întotdeauna, dar de multe ori.</small></p> <p><small>(Al. Sudițoiu, <i>Binele și răul</i>)</small></p> <p><i>Anexa 2</i> Fișă de lucru</p>
---	--	--	--	------------------------------	-------------	--

			<p><i>unui lucru/unei stări etc./Binele este acel lucru care ne face fericiți.</i></p> <p>4. Pornind de la sursa dată, cum puteți defini al doilea concept descoperit?</p> <p><i>Răul nu poate însemna decât opusul binelui/Răul este ceva nedorit de om/Răul poate să reprezinte o însușire a omului/Răul poate reprezenta frica în sine.</i></p>			
4.	<p>Predarea noilor cunoștințe <i>Bine și rău</i> 20 min.</p>	<p>Scrie titlul lecției la tablă <i>Bine și rău</i></p>	<p>Se notează titlul pe caiete.</p>	Explicația	Frontală	-tabla -marker
	<p><i>Ob.1. să definească termenii:</i> <u>morală, ființă morală, etică,</u> <i>bine, rău.</i></p>	<p>Explică termenii noi: morală, ființă morală și etică.</p> <p>Numește trei elevi care vor reda definițiile și trei elevi care vor scrie la tablă definițiile.</p>	<p>Elevii sunt atenți la explicații și intervin pentru unele clarificări, acolo unde este cazul.</p> <p>Sunt proiectate/scrise definițiile pe tablă.</p>	Explicația	Frontală	-tabla -marker

<p><i>Ob.2. să indice tipurile de etică.</i></p>	<p>Proiectează cu ajutorul calculatorului și videoproiectorului textul din manualul de istorie de la p. 27.</p> <p>Numește elevi care vor lectura textul dat.</p> <p>Cere elevilor, pornind de la acest text, să indice tipurile de etică.</p>	<p>Elevii sunt atenți și lecturăază textul.</p> <p>Sunt proiectate efectiv răspunsurile științifice așteptate de la elevi.</p> <p>Exemple: <i>„Există etica tradițională și etica aplicată”, „Există două tipuri de etică: etica tradițională și etica aplicată. Etică tradițională poate fi etica teleologică sau etica deontologică”</i> etc.</p>	<p>Învățarea prin descoperire</p>	<p>Mixt</p>	<p><i>Anexa 3</i> Sursa dată: sursa din manualul de filosofie, tip B, p. 27.</p>
<p><i>Ob.1. să definească termenii: morală, ființă morală, etica, bine, rău.</i></p>	<p>Explică termenii noi: bine și rău.</p> <p>Numește doi elevi care vor reda definițiile și doi elevi care vor scrie la tablă definițiile (<i>vor fi numiți alți elevi și nu aceiași care au participat la secvența anterioară a lecției</i>).</p>	<p>Elevii sunt atenți la explicații și intervin pentru unele clarificări, acolo unde este cazul.</p> <p>Sunt proiectate/scrise definițiile pe tablă.</p>	<p>Explicația</p>	<p>Frontală</p>	<p>-tabla -marker</p>

	<p><i>Ob. 3. să exprime opinii despre bine.</i></p>	<p>Proiectează cu ajutorul calculatorului și videoproiectorului textul din manualul de istorie de la p. 29.</p> <p>Numește elevi care vor lectura textul dat.</p> <p>Cere elevilor, pornind de la acest text, să exprime opinii referitoare la bine.</p>	<p>Elevii sunt atenți și lecturăază textul.</p> <p>Sunt proiectate efectiv răspunsurile științifice așteptate de la elevi.</p> <p>Exemple opinii: <i>Binele poate reprezenta acel ceva realizat de om/oameni, care poate oferi bucurie/Binele poate reprezenta o însușire a unui lucru/unei stări etc./Binele este o categorie a moralei.</i></p> <p>Unele răspunsuri pot fi preluate chiar din sursă. Exemple: „<i>Binele este cea mai înaltă dintre cunoașteri.</i>”, „<i>Unii oameni confundă binele cu plăcerea.</i>” etc.</p>	<p>Învățarea prin descoperire/ Analiza textului filosofic</p>	<p>Mixt</p>	<p><i>Anexa 4</i> Sursa dată: Platon, <i>Republica</i>-sursa din manualul de filosofie, tip B, p. 29.</p> <p><small>M-ai auzit de multe ori spunând că ideea Binelui este cea mai înaltă dintre cunoașteri, cea căreia dreptatea și celelalte virtuți îi acordă utilitatea și avantajele lor. Acum ești conștient că nu cunoaștem în mod satisfăcător această idee. Or, dacă nu o cunoaștem, indiferent cât de bine cunoaștem restul, știi că aceste cunoștințe nu ne-ar fi cu nimic utile. Crezi că ar fi avantajos să avem o mulțime de lucruri, dacă nu sunt bune, sau să cunoaștem totul, cu excepția Binelui, și să nu cunoaștem nimic despre frumos și despre Bine? Desigur, știi la fel de bine că majoritatea oamenilor confundă Binele cu plăcerea, (...) cei care au acest sentiment nu pot explica despre ce fel de cunoaștere este vorba, dar sunt obligați să spună până la urmă că este cunoașterea Binelui (...) ca și cum noi ar trebui să-i înțelegem chiar din momentul în care au pronunțat termenul „bine”. Numeam Frumos în sine, Bine în sine și așa mai departe Ființa reală a fiecăruia dintre lucrurile pe care le-am stabilit mai întâi ca multiple, dar le-am aranjat apoi sub ideea lor proprie, postulând unitatea acesteia din urmă. (...) Recunoaște așadar că ceea ce răspândește lumina adevărului asupra obiectelor cunoașterii și conferă subiectului care cunoaște puterea de a o face este ideea Binelui, (...) dar este fals să credem că una sau alta sunt același lucru cu Binele; natura Binelui trebuie să fie privită ca mult mai valoroasă.</small></p> <p style="text-align: right;"><small>(Platon, Republica)</small></p> <p>Calculator Videoproiector</p>
--	---	--	--	--	-------------	--

	<p>Ob. 4. să compare concepția de bine și concepția de rău.</p>	<p>Profesorul, pe baza textului de la p. 30 din manualul de filosofie, tip. B, cere comparația concepțiilor de bine și de rău pornind de la următoarele criterii: -reprezentanți; -explicația etimologică; -din punct de vedere al moralei.</p>	<p>Elevii formulează răspunsurile în funcție de cele trei criterii: Exemple: <i>„reprezentanți-Friedrich Nietzsche; explicația etimologică-bun înseamnă nobil/distins sufletește, iar rău înseamnă vulgar/grosolan/josnic; din punct de vedere al moralei-binele și răul pot fi înțelese din perspectiva celor două tipuri de morală: morală de stăpân și morală de sclav.” etc.</i></p> <p>Comparând cele două concepții sunt evidențiate asemănări și deosebiri. Exemple: <i>„Asemănări-cele două concepții sunt tratate de filosofi precum Nietzsche; cele două concepții pot fi înțelese din perspectiva moralei.</i> <i>Deosebiri-etimologic bun înseamnă nobil/distins sufletește, iar rău înseamnă vulgar/grosolan/josnic;binele reprezintă opus la rău.”</i></p>	<p>Comparația concomitentă</p>	<p>Pe grupe</p>	<p>Manualul de filosofie, tip B, p. 30-31. -tabla -marker</p>
	<p>Ob. 5. să enumere patru filosofi care și-au exprimat viziunea despre morală, etică, bine și rău.</p>	<p>Profesorul recurge la discuție pentru completarea cunoștințelor cu care elevii au avut contact anterior.</p>	<p>Elevii formulează răspunsurile. Exemple: <i>„Epicur, Aristotel, Platon și Nietzsche”/ „Aristip, Aristotel, Sf. Augustin, Imm. Kant”/ „Epictet, J. Rachels, Platon, Nietzsche” etc.</i></p>	<p>Conversația/ Discuția</p>	<p>Frontal Individual</p>	<p>-tabla -marker</p>

5	<p>Fixarea și consolidarea cunoștințelor 5 min.</p>	<p>Sunt proiectate efectiv 3-4 întrebări pe baza ob. op. din lecția predată.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Ce înseamnă binele și răul? 2.Care sunt principalele tipuri de etică? 3.Care sunt asemănările și deosebirile între concepția de bine și concepția de rău? 4.Ce filosofi și-au exprimat viziunea despre morală, etică, bine și rău? 	<p>Sunt proiectate efectiv răspunsurile științifice așteptate de la elevi.</p> <p>Exemple răspunsuri:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „<i>Binele și răul sunt termeni pe care îi folosim pentru a exprima aprecieri sau evaluări.</i>” etc. 2. „<i>Etica poate fi tradițională (teleologică și deontologică) și aplicată.</i>” etc. 3. „<i>Asemănări-cele două concepții sunt tratate de filosofi precum Nietzsche; cele două concepții pot fi înțelese din perspectiva moralei.</i> <i>Deosebiri-etimologic bun înseamnă nobil/distins sufletește, iar rău înseamnă vulgar/grosolan/josnic; binele reprezintă opus la rău.</i>” etc. 4. „<i>Epicur, Aristotel, Platon, Nietzsche, Aristip, Sf. Augustin, Imm. Kant, Epictet, J. Rachels</i>” etc. 	<p>Conversația de fixare și consolidare</p>	<p>Mixt</p>	<p>Anexa 5 Fișă de lucru/feedback</p>
---	--	--	--	---	-------------	---

Anexa 1

Al. Sudițoiu, *Binele și răul* –sursa: <https://suditou.wordpress.com/2014/08/08/binele-si-raul/>

Există și un concept despre bine și rău general valabil. Cel puțin așa văd eu lucrurile. Cred că binele poate fi întotdeauna definit ca și acel lucru care ne face fericiți, care nu ne rănește și nu-i rănește nici pe cei din jur. Acel lucru prin care putem evolua pe plan personal fără să afectăm în mod negativ lumea din jurul nostru. Pe când răul poate fi definit ca opusul, acel lucru care ne face să ne simțim triști, să eșuăm în viața.

Frica în sine poate fi cea mai scurtă definiție pentru rău. Asta fiindcă ea produce tristețea și eșecul. Este principala piedică în calea evoluției noastre personale spre fericire. Mai mult de atât, teama a produs de multe ori minți bolnave. De la criminali la dictatori mulți au ajuns să facă lucruri oribile datorită unor temeri mai mult psihologice decât reale. Nu întotdeauna, dar de multe ori.

*(Al. Sudițoiu, *Binele și răul*)*

Anexa 2

Fișă de lucru

1. Ce concepte aflate în opoziție pot fi surprinse în textul dat?

2. Care credeți că va fi titlul noii lecții?

3. Pornind de la sursa dată, cum puteți defini primul concept descoperit?

4. Pornind de la sursa dată, cum puteți defini al doilea concept descoperit?

Anexa 3

Sursa dată: sursa din manualul de filosofie, tip B, p. 27.

Etica

Este sistemul teoriilor morale; doctrină care stabilește criteriile moralității modalitățile și mijloacele acțiunii morale.

Etica tradițională

- Care este fundamentul moralității?

Soluții clasice/
Tipuri ale eticii tradiționale:

- > scopul ⇒ etică **teleologică**
 - hedonism (plăcere)
 - Aristip
 - Epicur
 - eudemonism rațional
 - Aristotel
 - Epictet
 - eudemonism teologic
 - Sf. Augustin
- > datoria ⇒ etică **deontologică**
 - Imm. Kant
- > consecințele ⇒ **consecvențialism** (consecinționism)
 - utilitarism
 - J. Bentham
 - J. St. Mill

Etica aplicată

- Determinarea moralității acțiunilor în contexte concrete, nu abstracte
 - J. Rachels
 - B. Williams.

Anexa 4

M-ai auzit de multe ori spunând că ideea Binelui este cea mai înaltă dintre cunoașteri, cea căreia dreptatea și celelalte virtuți îi acordă utilitatea și avantajele lor. Acum ești conștient că nu cunoaștem în mod satisfăcător această idee. Or, dacă nu o cunoaștem, indiferent cât de bine cunoaștem restul, știi că aceste cunoștințe nu ne-ar fi cu nimic utile. Crezi că ar fi avantajos să avem o mulțime de lucruri, dacă nu sunt bune, sau să cunoaștem totul, cu excepția Binelui, și să nu cunoaștem nimic despre frumos și despre Bine? Desigur, știi la fel de bine că majoritatea oamenilor confundă Binele cu plăcerea, (...) cei care au acest sentiment nu pot explica despre ce fel de cunoaștere este vorba, dar sunt obligați să spună până la urmă că este cunoașterea Binelui (...) ca și cum noi ar trebui să-i înțelegem chiar din momentul în care au pronunțat termenul „bine”. Numeam Frumos în sine, Bine în sine și așa mai departe Ființa reală a fiecăruia dintre lucrurile pe care le-am stabilit mai întâi ca multiple, dar le-am aranjat apoi sub ideea lor proprie, postulând unitatea acesteia din urmă. (...) Recunoaște așadar că ceea ce răspândește lumina adevărului asupra obiectelor cunoașterii și conferă subiectului care cunoaște puterea de a o face este ideea Binelui, (...) dar este fals să credem că una sau alta sunt același lucru cu Binele; natura Binelui trebuie să fie privită ca mult mai valoroasă.

(Platon, *Republica*)

Sursa dată: Platon, *Republica*-sursa din manualul de filosofie, tip B, p. 29.

Anexa 5

Fișă de lucru/feedback

1. Ce înseamnă binele și răul?

2. Care sunt principalele tipuri de etică?

3. Care sunt asemănările și deosebirile între concepția de bine și concepția de rău?

4. Ce filosofi și-au exprimat viziunea despre morală, etică, bine și rău?
